

Musta hurma

KORPPI on outolintu. Jylhien korprien nokkela komistus, jonka karismassa kiteytyy vuosituhansien viisaus – ja pelko. Luontokuvaaja **MIKA HONKALINNALLE** korpista on tullut mieluisin työ ja sielunkumppani.

TEKSTI *Kristiina Dragon* KUVAT *Mika Honkalinna*

Koira on suden sukua, korppi haukan heimolainen.

Totta...

Corvus Corax, Korppi, on varislinnuista suurin, nokasta pyrstöön jopa 70 cm pitkä. Siipien kärkiväli voi olla reilusti toista metriä. Korppi on suvereeni lentäjä. Myrskyläkin sen meno on vakaata liitelyä toisin kuin variksella, jota tuuli heittelee kuin lapasta.

Korpin olemus on harvinaisen itsetietoinen ja älykäs. Kokomustassa sulkapeitteessä on vihreän ja sinivioletin sävyjä. Nuoren linnun tunnistaa silmän siniharmaasta värikalvosta, vanhemman linnun silmä hehkuu tummana.

Korppi asuttaa koko Suomea, mutta missään se ei ole yleinen. Parhaiten korppi viihtyy synkkien salojen katveessa. Nykyisin Suomessa lasketaan olevan pareja liki 20 000. Laji on rauhoitettu muualla paitsi poronhoitoalueilla.

Korppi on monitaitoinen selviytyjä. Lumimyrskyn iskiessä se hakeutuu puolisonsa kanssa kallioiden suojaan. Korppi pariutuu eliniäkseen. Rengastuksista on voitu päätellä, että korppi elää helposti yli 20-vuotiaaksi.

Pesintä alkaa helmi-maaliskuussa. Kolmen viikon haudonnan aikana koiras ruokkii naarasta huolella vuoratussa pesässä. Haaskojen ohella korppi saalistaa jänistä pienempiä eläimiä.

Korpeilla on lintumaailman isoimmat aivot, ja niiden älyä on tutkittu tieteellisesti muun muassa Wienin yliopistossa. Korpit tekevät saman tyyppisiä asioita kuin ihmisapinat, käyttävät työkaluja ja leikkivät leluilla. Ne vaistoavat, mitä lajitoverin päässä liikkuu, osaavat hämätä ja juonitella. Varsinkin jos on kysymys ruuasta.

Korpin väkevä perushuuto *krroa*, *korpp*, *klong* kantaa kauas, mutta luonnossakin korppi muuntelee runsaasti ääntään. Kesyyntyneet yksilöt oppivat helposti toistelemaan joitakin sanoja.

Erityisesti nuorina korpit ovat leikkisiä lintuja.

»

*Lasin avasin riuhtoin –
sisään, siipiänsä viuhdoin,
mahtava korppi lensi
ikäkaudet harteillaan.*

*Minuun tuskin katsoi kohti,
liikkeitään se tyynnä johti,
kuin ois herra, joka tohti;*

*Pallaan kuvapatsaan päälle
leijas oven kamanaan,*

kääntyi päin – jäi istumaan.

Säkeet Edgar Allan Poen runosta Korppi
suom. Valter Juva

... ja tarua

KORPIN KIILTÄVÄNMUSTA olemus on herättänyt kunnioitusta ja pelkoa vuosituhansia. Sitä on pidetty hyvän ja pahan onnen lintuna.

Alkuperäiskansojen tarinoissa korppi on suvereeni voimaeläin, joka opettaa tyhmille ja tärkeileville nöyryyttä ja harkitsevaisuutta. Neuvonantajan rooli korostui erityisesti viikingeillä, jotka koristelivat korpin kuvilla laivojensa viirit. Intiaanit taas ovat kaivertaneet korpin myyttisen hahmon toteemeihinsa, onhan se osa heidän luomiskertomustaan. Korpin nimi kelpasi myös päällikölle: **Hosa** eli Pieni Korppi (1820–1889) oli arapaho-intiaanien päällikkö, joka kaunopuheisuudellaan puolusti tarmokkaasti kansansa oikeuksia ja pyrki pitämään joukkonsa erossa sodista.

Pohjoisten germaaniheimojen pääjumala oli Odinin, jonka tärkeimmiksi seuralaisiksi tiedettiin korvit Hugin ja Munin, Ajatus ja Muisti. Ne raportoivat isännälleen kaiken, mitä maan päällä tapahtui.

Kalevalasta korpin löytää sen vanhalla kutsumanimellä kaarne, joka tarkoittaa myös venettä. Shamaani kulki korpin hahmossa retkilleen myös saamelaisten maassa. Vienankarjalaisissa loitsuissa kutsuttiin apuun korppia, jonka kitaan taudit saataisiin karkotettua.

Musta ko korppi, synkkä ko korpi.

Raamattukin mainitsee korpin hyvällä. Kii-tuttihan se lihaa erämaassa riutuvalla profeetta Elialle.

KIELTEISEN MERKITYKSEN korppi sai jo antiikin myyteissä. Sitä pidettiin tahdittomana löpöttelijänä. Rangaistukseksi Apollo muutti linnun alkuaan valkeat sulat mustiksi. Värien muuttamisesta mustaksi kertovat myös arabialaiset legendat. Virossakin kerrotaan tarinaa, jossa Jumala pyysi korpin apua ojan kaivuuseen, mutta korppi pelkäsi pukunsa tahrin tuvan. Rangaistukseksi ylpeydestään korppi kasteltiin tervatynnyriin. Kansansaduissa korvit ovat usein edustaneet pirun kanssa liittoutuneita ihmisiä.

Venäjällä korpiksi on kutsuttu vakoojia, jotka pyrkivät samaan tietoa makuukamarin kautta. Korppivanhemmiksi taas on haukuttu niitä, jotka eivät pysty huolehtimaan lapsistaan.

Taikausko on istunut yllättävän lujassa vielä muutama vuosikymmen sitten: korppi on nähty kuoleman enteenä. Mustanpuhuvan ulkomuodon lisäksi ennakkoluuloja ovat pitäneet yllä linnun suosimat pidot haaskapaikoilla. Toisaalta, armeijaa seurailevan korpin uskottiin myös vahvistavan sotaonnea. Korpin höyhänen löytäminen puolestaan takasi saaliin metsämiehelle.

Korppi lausuu, tanssii, säihkyy

- **Korppi.** **Edgar Allan Poen** dramaattinen runo vuodelta 1845 kertoo miehestä, jonka sielun korpin hahmoinen olento valtaa.
- **Korpin kutsut.** **Helvi Hämäläisen** sota-aikaan sijoittuva runo *Sukupolveni unta* -teoksessa.
- **Korppi sylissä** – *Cría cuervos*. Espanjalainen elokuva vuodelta 1975 kuvaa lapsuuden loppua ja aikuistumisen vaikeutta. Elokuvan tunnusmelodista *Porque te Vas* on tullut rakastettu klassikko. DVD videovuokraamoissa.
- **Korppi** – *Raven*. Viime vuonna ensi-iltansa saaneen, 1800-luvulle sijoittuvan trillerin pääosassa on **John Cusack**. Hän esittää runoilija Edgar Allan Poeta, jonka taisteluparina on runoilijan tekstejä ”jäljittelevä” murhaaja. DVD videovuokraamoissa.

- **Korppi ja kello.** Flamencon uudistajana tunnetun **Kaari Martinin** kiitetty ja maailmalla palkittu koreografia.
- Korppi. Pienikokoinen tähdistö eteläisellä taivaalla.

Lähteitä: Suomen lintuatlas, Maailman myytit ja tarinat, Suuri symboliikirta.

MIKA HONKALINNA

• Syntynyt Anjalassa 1964. Asuu Kuusankoskella.

• Luontokuvaaja. Pitänyt lukuisia näyttelyjä ja esitelmiä. Toimii myös eräoppaana. Suomen luonnonsuojeluliiton kultainen ansiomerkki 2008.

• Kirjat:

Metsäpäiviä (2005),

Lumen aika (2007)

ja *Suuri pöllö* (2011).

Valmistele teosta korpista.

🌐 www.honkalinna.fi

Korpissa kiehtoo kaikki

”HYVÄ KUVA ei välttämättä ole kauden, koska maailma ei ole sellainen. Olenkin pikkuhiljaa tajunnut oman roolini: olla välittäjä ihmisen muokkaaman maiseman ja villin luonnon rajalla. Silloinkin, kun luonto on kärsinyt tappion.

Sain ensimmäisen lintukirjani viisivuotiaana. Kuljin jo tuolloin isän kanssa karpaloretkillä ja öisin pöllöä kuulemassa. Opin sulautumaan maisemaan. Mutta vasta korppi oli käännteentekevä tuttavuus. Se muutti koko loppuelämäni, ja tunne kumppanuudesta on vain vahvistunut. Korpissa kiehtoo kaikki: sen arvokkuus, nokkeluus ja sosiaalisuus, ristiriitainen maine tietäjänä ja tuonelan viestintuojana. Korppiin verrattuna petolinut ovat aika yksioikoisia.

Fillarimatkan päässä lapsuudenkodistani oli korkea kallioinen vuori.

Nuorena jannuna olin käynyt siellä kerran kaverien kanssa korppeja katsomassa, mutta nyt menin yksin, mummolta lainattu pokkarikamera taskussa. Muistan vieläkin sen huhkuisen valon ja unenomaisen tunnelman, kun lintua lähemmäs päästäkseni kiipesin kalliopaasien välistä, ikään kuin portista. Koin vahvasti, että se oli selkeä siirtymä toiseen maailmaan. Sillä tiellä olen yhä.

JOS JOUDUN päiväksi sisätiloihin, alan rauhattomasti kiertää kehää. Metsä on mieluisin olohuoneeni, joskus makuuhuonekin. Yhdellä kieroksella tulee helposti käveltyä parikymmentä kilometriä. Avovaimo ymmärtää retkiäni aika hyvin, tulee joskus mukaankin.

Erytisesti pidän hiljaisen harmaita talvipäivistä, koska niissä kitey-

tyy suomalaisuuden ydin. Jos vielä kuulen korpin äänen ja näen mustan höyhenpuvun hohtelevan valkeutta vasten – siinä on tunnelma kohillaan.

Viime aikoina olen kuvannut ajatuksella lauman sosiaalisia suhteita, juorukerhoja. Kyllä korpit tietävät myös sen, milloin heitä kuvataan. Saattavat ihan pilkallaan matkia lokin kävelyä tai höykyttää haukkakoirasta. Isompaa haukkanaarasta ne kunnioittavat enemmän. Toisaalta korppi on äärettömän varovainen. Valtaosan kuvistani olen ottanut kojusta.

Pelottomiakkin yksilöitä olen tavannut. Ja surun murtamia. Kerran olin soutamassa järven yli, kun vastaan lensi korppi ihan hädissään, pyöri veneen ympärillä, teki syöksyjä ja palasi välillä metsän suojiin. Maihin päästyäni nousin läheiselle kukkulalle ja löysin sieltä ammutun korpin. Varmaan tuon onnettoman puoliso.

Itsellenikin on kerran meinannut käydä huonosti. Olin vähällä tipahtaa jyrkältä kielekkeeltä, kun rapasora lähti pyörimään jalan alta. Viime hetkellä sain vaivaismännystä otteen.

KORPIN VAINO oli huipussaan 1950-luvulla, agraariyhteiskunnassa se leimattiin tarpeettomaksi. Nyt kannat ovat kasvaneet ja korppi on levinnyt jopa taajamametsiin, kunnan löytyy pesimiseen sopivia jyrkänkeitä. Monille komeille korppikallioille pääsee vain köysien avulla. Muitakin hyviä merkkejä olen havainnut, esimerkiksi naavan paluu kielii puhtaammasta ilmastosta.

Senkin olen on jo oppinut, että luonnossa liikkeessa eteen tulevat tilanteet pitää hoitaa heti. Tai niitä ei tavoita enää koskaan. Luontoa ei voi säädellä.

Vapaudella on myös hintansa. Taloudellinen epävarmuus on minulle tuttua, mutta silti tämä on ihanneelämäni.” ■

”Kyllä korpit tietävät myös sen, milloin heitä kuvataan. Saattavat ihan pilkallaan matkia lokin kävelyä.”